

Heide
vertelt

251

3 november 2024

Nummer 250 werd plechtig verzonden!

Misschien was er iets te veel lof van de aanwezigen! In elk geval vorige week zondagvoormiddag beleefden wij een aangenaam moment tijdens de presentatie van ons 250ste nummer. Het nummer voorstellen viel erg in de smaak van de aanwezigen waaronder heel wat bewoners van het Beukenhof. Maar ook de genodigden hadden lovende woorden voor ons initiatief en de daaruit vloeiende gevolgen. Aan de hand van een mooie presentatie genoten de aanwezigen van "Heide vertelt", vanaf het ontstaan tot nu het 250ste nummer. Ook het boek, waarover weldra meer informatie zal worden vrijgegeven, genoot al een gezonde aandacht. Het was burgemeester Lukas Jacobs die na de voorstelling met een druk op de knop het 250ste nummer de ether instuurde gevolgd door een traktatie van het Beukenhof met koffie en taart! Ook de pers was goed vertegenwoordigd en bracht mooie verhalen over ons krantje! Ondertussen werken wij ijverig verder en je ziet het, nummer 251 kan je weeral lezen! Wij willen jullie enkele leuke foto's van de viering niet onthouden, met dank aan Paul Lion, Lieven Gorissen en Myriam Luyckx.

Lekker smakende stripfiguren!

Kalmthout heeft nu zijn Willy Vandersteen en Suske en Wiske bonbons. We blijven Willy Vandersteen in onze gemeente lauweren, Willy had ook een nauwe band met onze gemeente, hij woonde er van 1966 tot aan zijn dood in 1990 en beleefde er zijn meest creatieve periode. Ondertussen pronken zijn geesteskinderen Suske en Wiske al op verschillende locaties in onze gemeente. En vorige week kwam daar nog een nieuwigheid bij. De “Bonbons, pralines” van Suske en Wiske en Willy Vandersteen. Alles begon toen StripKalmthout met Suske en Wiske te gast waren in Kampen (NL) . Hier werd promotie gevoerd voor de heidegemeente en de sculptuur ‘De Heikneuter’ met Suske en Wiske. Zij werden tijdens die dag geflankeerd door een chocolatier en een ijssalon. Die chocolatier was al lang geen onbekende meer voor StripKalmthout . Toch waren wij verrast te merken dat de etalage van de chocolatier opgesmukt was met allemaal ‘Heikneuters’ (zoals Willy Vandersteen ze ook tekende in ‘Het geheim van de Kalmthoutse Heide’) Het was een succes voor beide partijen. Eigenlijk was dit de aanzet om iets gelijkaardig te lanceren in Kalmthout. Onder het motto ‘Kalmthout koopt lokaal ’ ging Jan Francken ten rade bij pralines Anne -Marie. Haar echtgenoot Clement Ickx was dadelijk te vinden om enkele voorstellen op ambachtelijke wijze uit te werken. Zodoende werd de Kalmthoutse “Suske en Wiske praline” geboren. Via de erven en Standaard Uitgeverij werd een goedkeuring bekomen om dit project op te starten. De afbeeldingen werden zorgvuldig uitgekozen en Willy Vandersteen moest centraal staan. Hij wordt omringd door afbeeldingen van de 2

Parastone sculpturen, logo van Toerisme Kalmthout en de hedendaagse uitvoering van de striphelden. Ondertussen is deze lekkernij te koop bij chocolade atelier van Anne -Marie in de Heidestatiestraat nummer 61. Voor de gelegenheid werd ook hun etalage aangepast en staat in de etalage ook de sculptuur 'De Heikeuter' te pronken. Op vrijdag 25 oktober werden de pralines officieel voorgesteld in de werkruimte van chocolatier Clement Ickx, in aanwezigheid van de burgemeester, familieleden van Willy Vandersteen, de pers en genodigden. Clement toonde de aanwezigen hoe dergelijke pralines worden vervaardigd terwijl initiatiefnemer Jan Francken de samenwerking die tot stand kwam toelichtte. Vanaf heden kan men de pralines aankopen in deze speciaalzaak in de Heidestatiestraat.

Steenbakkerijen in Heide, afl.4

Van Wesenbeeck en de steenbakkerij aan de Rodeweg in Heide

De pas opgerichte steenbakkerij Van Damme-Bareel in Heide geraakte dus niet van de grond, zodat zij in Wouw de hulp gingen inroepen van de uitgeweken Kalmthoutenaar en meester steenbakker Jaak Van Wesenbeeck (Kalmthout 1851-Wouw 1932). Die stuurde zijn zoon Piet Van Wesenbeeck (Wouw 1880-Kalmthout 1963) naar Kalmthout. Piet kwam erg tegen zijn goesting naar Heide. Hij had liever op zijn eigen iets gedaan. Hij werd dan ook meestergast bij Van Damme. Vader

Jaak kwam al eens kijken hoe het in Heide ging. Uiteindelijk konden Leo Van Damme en Lucien Bareel zo in 1905 in Kalmthout op Sectie E nr.592b met een bestendige steenbakkerij starten, ter vervanging van de voorlopige. Het ging om een Hoffmanoven van 40 m. lengte en 10 m. breedte, ten zuiden van de huidige

Beauvoislaan. Piet Van Wesenbeeck ging in de kost bij de weduwe van bakker Adriaan Van Wesenbeeck (Kalmthout 15.3.1825-28.1.1880), MariaAnna Bussers (Wuustwezel 18.4.1825-Kalmthout 30.4.1907), op het Kerkeneind (thans Driehoekstraat), die een broer van zijn grootvader was. Aldus leerde hij hun dochter Maria-Elisabeth (Kalmthout 17.12.1868-19.12.1916), zijn achternicht, kennen, waarmee hij op 11.7.1907 huwde. Hij was er uit geloot en moest dus geen soldaat worden. Hij kwam gewoon inwonen aangezien Elisabeth de bakkerswinkel open hield. Zij kregen drie kinderen: Adrianus (Kalmthout 6.5.1908-17.10.1908),

Camiel
(Kalmthout
24.9.1909-Kapellen
28.10.1985), en Calixtus
(Kalmthout
28.5.1911-8.1932)
Weduwnaar geworden,
hertrouwde Piet met

Anna Maria Leontina Van Wesenbeeck (Kalmthout 18.8.1894-10.5.1979), dochter van Fons, broer

van zijn overleden echtgenote Lieza, die dus met haar aangetrouwde oom huwde. Op 18.5.1917 maakte dienstdoend burgemeester Cornelius Van Thillo een Pro Justitia op, van de verklaring die veldwachter Aloïs Fraeyman de 13de genoteerd had. Eigenaar Jozef Van Damme uit Heide, diende een klacht in, omdat dat dieven tijdens de nacht van 11 op 12.5.1917, in de machinekamer van zijn steenbakkerij gedrongen waren, en er een lijnwadenbroek, een hangslot, en het blauw kieltje van meestergast Piet Van Wesenbeeck hadden gestolen. Er waren ook *“eenige roeden plantaardappelen uitgedapt”*. Stoker Van Spaendonck verklaarde: *“In den nacht van 12 mei ik denk tusschen 4 en 5 uren bestatigde ik dat men in de machienkamer van de steenbakkerij gebroken had, het slot der deur was kapot men had eenen steen uitgebroeken nevens het slot voor het slot kapot te doen, zij hebben het*

volgende gestolen een blauwe broek van mijnheer Jozef een blauw kieltje van Piet Van Wesenbeeck en een hangslot met sleutel. Ik heb op niemand geene vermoedens”.

Blijkbaar nam Piet Van Wesenbeeck de steenbakkerij ook over, aangezien op 12.6.1925 de *“Steenbakkerij – Van Wesenbeeck, Bohez & C° te Kalmthout”*, een vergunning bekwam. De steenfabriek staakte haar bedrijvigheid in 1936 en werd daarna gesloopt. Wat in 1940 overbleef (afbraak van de oven), werd door de Duitsers gebruikt aan het vliegveld te Brasschaat-Polygoon. De schuur werd omgebouwd tot woonhuis. In de dossiers van de hinderlijke bedrijven steekt een brief van het Provinciebestuur van 23.12.1955, waarin nog sprake is van die steenbakkerij, die ondertussen al lang verdwenen was! De 28ste volgde reeds een reactie van de burgemeester en secretaris van Kalmthout, om hen *“ter kennis te brengen dat de steenbakkerij op naam van Van Wesenbeeck, Bohez en CO te Kalmthout niet meer geëxploiteerd wordt”*

(bijdrage van Lieven Gorissen, op de foto hiernaast vlnr. Marie, Piet, Lisa, Calix en Camiel Van Wesenbeeck)

Rob van Iersel overleden.

Op 24 oktober overleed Rob van Iersel., hij werd geboren in Kalmthout op 6 oktober 1949. Rob was een graag geziene gast in Heide en omgeving en woonde tot voor kort in de Guido Gezellelaan. Toen zijn ziekte meer verzorging eiste werd hij opgenomen in het WZC Sint Vincentius, waar hij overleed. Van Rob wordt in intieme kring afscheid genomen. Hij rust in vrede!

Toponiemen in de Kalmthoutse heide (vervolg)

Over de verdwenen Vossenbergen!

Eertijds werden heidegebieden onveilig gemaakt niet alleen door bandietenbenden en plunderende soldaten, maar op de koop toe door wilde dieren: wolven (Wolfsheuvel), everzwijnen (Den Evertand), vossen (Vossenbergen). Vossen zijn er sporadisch tot op de huidige dag. De hoge duinen (of bergen) diep in de heide waren allicht bekend als een vossenpleisterplaats. Nu zoekt de heidebezoeker tevergeefs op deze plek naar hoge duinen; het is eerder een laag en troosteloos gebied tussen de Kambuusduinen, Hazenduinen en Wilgenduinen. Daar is het nochtans, dat zich de hoogste duin van de hele streek bevond (40 meter boven de zeespiegel); de Vossenberg. Meester Verhoeven (°1846) schreef zijn indrukken neer en vertelt dat in zijn jeugd men van op de Vossenberg niet alleen de Schelde en Antwerpen zag liggen, maar ook de torens van Bergen op Zoom, Putte, Ossendrecht en Woensdrecht. Dat was voor de afgraving. Vanaf 1874 werd het gemeentebestuur van Kalmthout onder druk gezet om een vergunning te verlenen voor de zandwinning in de heide. Er was immers een precedent! In 1860 namelijk werd in de Boterbergen zand gegraven voor het dempen van de Spaanse vesten in Antwerpen. Ditmaal moest het zand dienen om de spoorwegdam aan te leggen van Antwerpen-Centraal naar Antwerpen-Dam. Na heel wat touwtrekkerij en protest (toen reeds) zette de gemeente het licht op groen en de werken konden beginnen. Met hele treinen werd het zand afgevoerd naar de plek waar later het station van Heide werd gebouwd. Wij

kunnen het ons nog moeilijk voorstellen, maar van de Vossenbergen naar Heide liep een heuse spoorlijn met alles erop en eraan (voor die tijd dan): wachthuisjes, baren, wissels en vooral met veel “vervuiling en milieuhinder”, zouden we nu zeggen. Het was vooral druk in de jaren 1892-1902. Uit die tijd dateerde ook de Cambuse, bij de zandgroeve opgetrokken. Spoorlijn en Cambuse zijn verdwenen en bijna ook uit het geheugen gewist, maar de wonde in het landschap is gebleven. Vooral de “afgronden” (in zuid/ noord richting van Hazenduinen en Kambuusduinen), een niveauverschil van een paar meters met opvallende podzolprofielen, getuigen van de “zaveltijd”. In natte seizoenen verzamelt zich het water in een langgerekte deflatiekom, waar zich dan een ven vormt, dat nog niet officieel met een naam werd bedacht, maar dat ik meermaals het “ven zonder naam” hoorde noemen!

(geschreven in 1975 door Bie Wouters, verschenen in Cahier 3 van Natuur- en Stedenschoon. Verklaring Podzolprofiel: “Podzolbodens” bestaan uit dekzand waarop bodenprocessen gedurende lange tijd een sterke invloed hebben uitgeoefend. Een deflatiekom is een windkuil, wind die kuilen maakt door het zand verder weg te laten waaien)

(geschreven in 1975 door Bie Wouters, verschenen in Cahier 3 van Natuur- en Stedenschoon. Verklaring Podzolprofiel: “Podzolbodens” bestaan uit dekzand waarop bodenprocessen gedurende lange tijd een sterke invloed hebben uitgeoefend. Een deflatiekom is een windkuil, wind die kuilen maakt door het zand verder weg te laten waaien)

Reactie op foto in het nummer van 13 oktober!

We publiceerden in ons nummer van 13 oktober een foto uit de oude doos waar we nu een reactie op kregen. Ludo en Chris Broeckhoven-Janssens schreven ons:

Het trio op de foto zijn mijn grootouders: Jacques Janssens en Louisa Vermeulen samen met mijn moeder Martha Janssens-Geysen. Toen waren ze nog 3 toeristen maar in de jaren '50 hebben ze een buitenverblijf gekocht in de Heibloemlaan. De foto is genomen door mijn vader François Janssens die later met zijn gezin nog jaren in de Kinderwelzijnstraat heeft gewoond. Nu wonen wij ook terug in Heide

alsook onze jongste zoon Laurens en onze kleinkinderen Sam en Lewis. Heide vertelt is TOP!

Info-namiddag: “omgaan met personen met dementie”

Op donderdag 14 november om 14u heeft in het LDC Kruisbos, Kapellensteenweg 91 een infonamiddag plaats met als thema “omgaan met personen met dementie”. Het is een organisatie van de Ouderenadviesraad Kalmthout in samenwerking met Vulpia en de Medemens. Gastspreker is Nadia Hamour. Tijdens de lezing worden alle problemen welke dementie meebrengt onder de loep genomen. Tevens worden een aantal tips aangereikt waardoor het omgaan met deze ziekte zowel voor patiënt als voor de familieleden beter kan ondersteunt worden. Wie aan deze infonamiddag wil deelnemen moet vooraf inschrijven door te mailen naar ldckruisbos@demedemens.be of telefoneren naar 03/620.11.60, of zich te wenden tot de balie van het LDC Kruisbos. De namiddag wordt gratis aangeboden.

Oude en vergeten beroepen

van vroeger

Vandaag: Remmer (42)

Een remmer was belast met de taak voertuigen te doen stilstaan of de snelheid ervan te verminderen. Het is namelijk niet mogelijk om een trein binnen een redelijke afstand tot stilstand te brengen enkel met de locomotiefrem. Verdeeld over de trein werden daarom één of meer beremde voertuigen geplaatst, voorzien van een remmershuisje. Zo'n remmershuisje stak boven de trein uit, zodat de van doorgaande remtoestellen waren

remmer goed zicht had. Bij goederentreinen, die niet voorzien, werd aan de remmers door een alarmfluit het teken om te stoppen gegeven. Het aantal remmers hing af van het aantal te beremmen wagens. Zolang de trein in beweging was moesten de remmers onafgebroken op het post zijn en steeds gereed om op het sein van de machinist de hun toevertrouwde remtoestellen te bedienen. In de winter was dit een onaangename baan door kou en vocht. De remmer werd eind 19e eeuw overbodig toen de doorgaande luchtrem het mogelijk maakte de remmen van alle voertuigen van een trein vanuit de locomotief te bedienen. Het duurde overigens nog enkele tientallen jaren voordat alle railvoertuigen van zo'n rem voorzien waren en de remmer definitief tot het verleden behoorde.

(bijdrage van Paul Witters)

Mariadevotie in onze omgeving (nummers 7 en 8)

Moeder Gods – Fr Raatstraat – 1947 (n°7)

OLV van Scherpenheuvel 1947 (n°8)

**Achterstehoevestraat (de twee foto's
hiernaast)**

Kalmthoutse 70 jarigen vieren feest!

Op vrijdag 15 november vieren de Kalmthoutenaren, zowel zij die er wonen als zij die naar elders zijn uitgeweken, hun 70ste verjaardag in feestzaal Strijboshof. Het organisatiecomité is hier al langer mee bezig en heeft getracht iedereen te bereiken die in 1954 is geboren en in aanmerking komt. Bedoeling is de 70-ers die in Kalmthout wonen, die er geboren zijn, of die er de lagere school hebben doorlopen samen te brengen tijdens een gezellig etentje waar ontmoetingen en gesprekken centraal staan. Ondertussen lopen de inschrijvingen, vandaar ook via deze weg een oproep naar 70-ers die hiervoor in aanmerking komen en geen uitnodiging hebben ontvangen. Nog tot 8 november kan je inschrijven door een mail te sturen naar vandenbuijslouis@gmail.com, alle info rond deze viering zal dan worden overgemaakt. Je kan ook rechtstreeks contact opnemen met Paul Lion op het GSM-nummer: 0495/99.45.44

Muziekvereniging Vlijt en Eendracht 125 jaar oud!

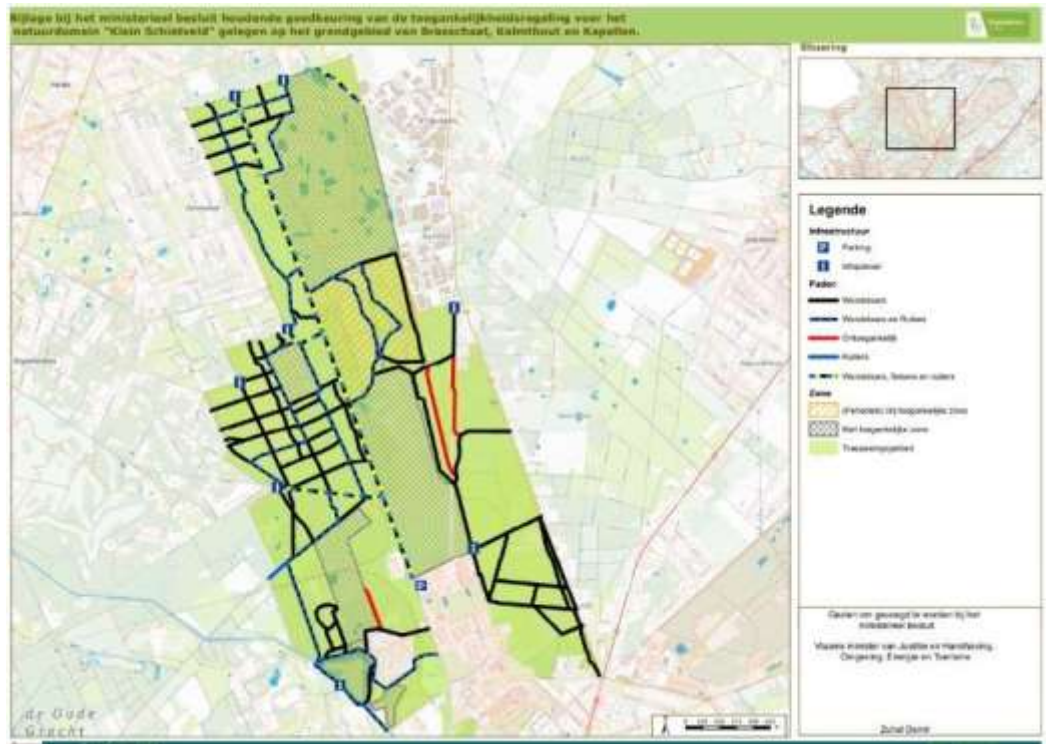
Op vrijdag 15 en zaterdag 16 november is de muziekvereniging “Vlijt en Eendracht” te gast in het Kerktheater in Heide voor een jubileumconcert ter gelegenheid van het 125 jarig bestaan van de vereniging. Onder leiding van dirigent Patrick Milbou zal de vereniging twee dagen na elkaar een concert brengen, telkens om 20u (deuren 19u30). De inkomprijs is 18 euro, tickets kunnen aangekocht worden via de site: www.wicket.be/vlijteneendracht

Klein schietveld – Achtertuin van Dennendael!

Vorige week ontstond er plots wat commotie in het anders zo rustige Dennendael. Ons Klein Schietveld stond op het punt van een nog ‘kleiner’ schietveld te worden. De vele wandelaars en fietsers werden afgelopen twee jaren al geconfronteerd met een afrastering. Echter door de geruststellende woorden van het ANB (Agentschap Natuur en Bos) op zowel de BIN Ledenvergadering in 2022 als op de Dennendael Buurtkoffie (januari 2024) maakten de omwonenden zich niet al te veel zorgen. Zowel in de communicatie naar de buurt als op de twee affiches die discreet ‘verspreid’ werden opgehangen voor passanten werd gestipuleerd dat er niets ging veranderen aan de toegankelijkheid en dat er alsnog poortjes zouden voorzien worden om doorgang te verlenen richting de sinds mensenheugenis bestaande wandelpaadjes. (quote affiche: *‘In het najaar zal een raster worden geplaatst waarbinnen de dieren rustig kunnen grazen. Het raster wordt voorzien van de nodige poorten die aangepast zijn voor de doorlaatbaarheid van het wild en de toegankelijkheid voor onze bezoekers’*). En toen verscheen er, op donderdag 24 oktober 2024, een verontrustend berichtje op Hoplr. Er was op de site van Natuur en Bos een toegankelijkheidsregeling gevonden met betrekking tot het Klein Schietveld. De publieke consultatie, en de mogelijkheid om bezwaren of opmerkingen te formuleren liep tot de dag nadien, vrijdag 25 oktober.

In deze ‘[publieke consultatie](#)’ bleek dat de gebieden aan de overkant van de verbindingsweg, te beginnen aan de Franse Weg, tussen de Bosduin en de Licht Vliegwezenlaan tot aan de Vliegveldlaan plots werden ingekleurd als “Niet toegankelijke zone.” (Het stukje zandvlakte in het midden is “Periodiek toegankelijk”). Echter werd met geen woord gerept in gans de toegankelijkheidsregeling voor het militair domein én natuurdomein Klein Schietveld omtrent het waarom. Waarom werd de afrastering nu eigenlijk geplaatst en waarom zou dit ganse gebied plots niet langer toegankelijk mogen zijn?

de voor iedereen in Kalmthout bekende bunker, ... niet langer beschikbaar zijn voor wandelaars, lopers, fietsers. Zie vb . rood omlijnde trailloop-route. Vele omwonenden, die het Klein Schietveld als hun achtertuin beschouwen, waren verontwaardigd over het gebrek aan communicatie en inspraak ondanks het feit dat dit steeds voorzien én beloofd was. Onder druk van de vele berichten werd de publieke consultatie diezelfde vrijdag 25 oktober alsnog verlengd tot 24 november, dit om nog meer mensen uit Kalmthout, maar ook Kapellen en omstreken, de kans te geven hun opmerkingen en/of bezwaren kenbaar te maken.

Ondertussen werd ook duidelijk dat de afrastering niet zal dienen voor permanente begrazing door schapen aangezien de [uitbesteding](#) gewag maakt van een herder met een kudde gehoede schapen en dit telkens van 1 mei tot 1 november voor volgende gebieden: MD Klein schiet -veld, Het Mastenbos, Het Elzenbos en De Uitlegger . Naar aanleiding van het eerste bericht op Hoplr, en de vele reacties daarop, én een BIN flash (nieuwsbericht) in Dennendael kropen reeds vele buurtbewoners in hun pen. Zij uitte hun verontwaardiging en grieven aan het adres van ANB maar waren ook teleurgesteld in de manier waarop de publieke consultatie was verlopen. Na een gesprek met onze burgemeester werd duidelijk dat ook de gemeente [Kalmthout](#) niet of onvoldoende op de hoogte werd gebracht waardoor mede ook op hun vraag de afsluitdatum met een maand werd Het kleinere vennengebied, langs de kant van de Bosduin, was namelijk al langer omheind en dit om de

populatie amfibieën en libellen in de natte heide te beschermen. Om schapen binnen en wolven buiten te

houden is hekwerk alvast ook niet bedoeld. Concreet zou dit betekenen dat plots de helft van de trail paadjes, de aangelegde mountainbike routes, de weggetjes op/over/rond verschoven. (noot van de schrijver, we vermoeden dat in Kapellen iets gelijkaardig speelde daar ook op hun [website](#) pas iets werd gepubliceerd op maandag 28 oktober). Het verschuiven van deze datum laat u, beste lezer, dan ook toe, moest u als recreatief gebruiker van het Kleine Schietveld bezwaren, vragen of opmerkingen hebben om deze alsnog aan het agentschap Natuur en Bos over te maken ter attentie van Tim Audenaert, via e-mail tim.audenaert@vlaanderen.be en dit tot en met 24/11/2024. Laat ons samen met Defensie en ANB trachten om een oplossing te vinden die het ons toelaat om respectvol te blijven genieten van al de grote en 'kleine' paadjes in deze natuurpracht met zo min mogelijk impact naar fauna en flora én zonder de militaire oefeningen te storen.

Vanuit Dennendael, een buurman van het Klein Schietveld;
(bijdrage van Johan Sleecx)

Uit de oude doos: herinneringen.

We vonden een foto terug van de garage Sint-Jozef die er destijds was op de Kapellensteenweg in Heide. Het is niet geweten in welk jaar de foto is genomen maar op dat ogenblik was de uitbater een zekere Balemans. Let ook op het telefoonnummer dat op de foto staat "220". Op het muurtje merken we, vermoedelijk, de huisnummer "30", dat is in elk geval ook een heel andere nummering dat dat er nu wordt gebruikt op de Kapellensteenweg. Daarnaast hebben we een foto van het gebouw zoals het er nu uitziet (*foto van het heden ter beschikking gesteld door Jan Van Iersel*)

Nieuwe foto's voor eerste en laatste pagina!

Met een nieuwe steunkleur (blauw in de plaats van het groen) en nieuwe foto's geven we aan dat we een volgende reeks krantjes tegemoet gaan. Op de eerste bladzijde bovenaan hebben we gekozen voor een luchtfoto, van de omgeving van het station in Heide, en een foto van de Withoef, het oudste gebouw van Heide. Hieronder hebben we een foto gekozen van het toenmalige café Heiderust. Op deze plaats, Heidestatiestraat 58, is nu de redactie van ons krantje te bereiken!

"Heide vertelt" is een digitaal krantje uitgegeven door "VZW Heide vertelt".

Verschijnt wekelijks op zondagmorgen.

Redactie: Heidestatiestraat 58/1, 2920 Kalmthout.

contact: louis.vandenbuijs@heidevertelt.be

Alle verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be

